A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2021. január 14.*

„Előzetes döntéshozatal – Aarhusi Egyezmény – A 9. cikk (2) és (3) bekezdése – Az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítása – Az igazságszolgáltatáshoz való jog hiánya az érintett nyilvánosságon kívüli nyilvánosság esetében – A keresetnek a döntéshozatalban történő előzetes részvételtől függő elfogadhatósága”

A C-826/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Rechtbank Limburg (limburgi bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2018. december 28-án érkezett, 2018. december 21-i határozatával terjesztett elő az

LB,

a **Stichting Varkens in Nood**,

a **Stichting Dierenrecht**,

a **Stichting Leefbaar Buitengebied**

és

a **College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt Susteren**

között,

a **Sebava BV**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök (előadó), L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. január 30-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: holland.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– LB képviseletében A. Hanssen,

– a Stichting Varkens in Nood, a Stichting Dierenrecht és a Stichting Leefbaar Buitengebied képviseletében M. H. Middelkamp,

– a College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren képviseletében L. M. C. Cloodt advocaat,

– a holland kormány képviseletében M. A. M. de Ree, M. Bulterman, C. S. Schillemans és J. M. Hoogveld, meghatalmazotti minőségben,

– a dán kormány képviseletében J.-J. Nymann-Lindegren, M. S. Wolff és P. Z. L. Ngo, meghatalmazotti minőségben,

– Írország képviseletében M. Browne, G. Hodge és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítőik: N. Butler SC és C. Hogan BL,

– a svéd kormány képviseletében H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg és A. Falk, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében G. Gattinara, M. Noll-Ehlers és L. Haasbeek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. július 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban (Dánia), 1998. június 25-én aláírt, az Európai Közösség nevében a 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozattal (HL 2005. L 124., 1. o.) jóváhagyott egyezmény (a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény) 9. cikke (2) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a természetes személy LB és a Stichting Varkens in Nood, a Stichting Dierenrecht, továbbá a Stichting Leefbaar Buitengebied, állatjogvédő egyesületek, valamint a College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren (Echt-Susteren önkormányzatának képviselő-testülete, Hollandia, a továbbiakban: Echt-Susteren önkormányzata) között annak tárgyában folyamatban lévő jogvitákban terjesztették elő, hogy ezen önkormányzat a Sebava BV számára engedélyt adott egy sertésistálló felépítésére.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

3 Az Aarhusi Egyezmény tizennyolcadik preambulumbekezdése azon meggyőződést fejezi ki, hogy a nyilvánosság, illetőleg a szervezetek számára hatékony igazságszolgáltatási mechanizmusnak kell rendelkezésre állnia érdekeik védelme és a jogszabályok érvényesítése érdekében.

4 Ezen egyezmény „Meghatározások” című 2. cikke a (4) bekezdésében kimondja, hogy „a nyilvánosság” jelentése „egy vagy több természetes vagy jogi személy, továbbá a nemzeti joggal vagy gyakorlattal összhangban azok szövetségei, szervezetei és csoportjai”.

5 E 2. cikk (5) bekezdése értelmében az „érintett nyilvánosság” jelenti „a nyilvánosság azon részét, amelyet a környezeti döntéshozatal befolyásol, vagy valószínűleg befolyásol, vagy ahhoz érdeke fűződik”. Ezen (5) bekezdés pontosítja, hogy a „jelen meghatározásban a környezet védelmét elősegítő és a nemzeti jogban foglalt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezeteket érdekelt szervezeteknek kell tekinteni”.

6 Az Aarhusi Egyezmény 3. cikkének (5) bekezdése értelmében ezen egyezmény rendelkezései nem befolyásolják a felek azon jogát, hogy olyan intézkedéseket tartsanak fenn vagy foganatosítsanak, amelyek ezen egyezmény követelményeinél szélesebb körű hozzáférhetőséget biztosítanak a nyilvánosság számára a környezeti információhoz, szélesebb körű részvételt tesznek lehetővé a környezeti döntéshozatalban és szélesebb körű hozzáférhetőséget biztosítanak az igazságszolgáltatáshoz.

7 Az Aarhusi Egyezménynek „A nyilvánosság részvétele egyes tevékenységekkel kapcsolatos döntéshozatalban” című 6. cikke az (1)–(10) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(1) Valamennyi Fél:

a) az I. mellékletben felsorolt javasolt tevékenységek engedélyezési eljárása során hozandó döntésben betartja e cikk rendelkezéseit;

[…]

(2) Az érintett nyilvánosságot közzététel vagy egyéni tájékoztatás útján, a környezeti döntéshozatali folyamat korai fázisában, megfelelően, időszerűen és hatékonyan tájékoztatni kell egyebek között:

a) a javasolt tevékenységről és a kérelemről, amelyre a döntés vonatkozik majd;

b) a lehetséges döntések természetéről vagy a döntés tervezetéről;

c) a döntéshozatalért felelős hatóságról;

d) a várható eljárásról, ezen belül, ha ez lehetséges:
   i. az eljárás megkezdésének időpontjáról;
   ii. a nyilvánosság részvételi lehetőségeiről;
   iii. bármely várható közmeghallgatás időpontjáról és helyéről;
   iv. azon hatóság megjelöléséről, amelytől a vonatkozó információ beszerezhető, illetőleg ahol elhelyezték avégett, hogy a nyilvánosság azt megvizsgálhassa;
   v. a vonatkozó hatóság [helyesen: az illetékes hatóság vagy bármely más állami szerv] megjelöléséről, melyhez a megjegyzések és kérdések benyújthatók, valamint a megjegyzések és kérdések várható továbbítási idejéről; és
   vi. a javasolt tevékenységgel kapcsolatos releváns környezeti információ hozzáférhetőségéről; és

e) arról a tényről, hogy az adott tevékenység nemzeti vagy határon átterjedő környezeti hatásvizsgálat köteles-e.

(3) A nyilvánosság részvételére vonatkozó eljárások biztosítsanak olyan észszerű időkereteket a különböző fázisokra, amelyek elégséges időt hagynak a nyilvánosság tájékoztatására a (2) bekezdéssel összhangban, és arra, hogy a nyilvánosság a környezeti döntéshozatali folyamatban való hatékony részvételre felkészülhessen.

(4) Valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság korai fázisban való részvételét, amikor az összes választási lehetőség még nyitott, és hatékony társadalmi részvétel valósulhat meg.

(5) Valamennyi Fél, amennyiben ez szükségesnek látszik, ösztönözze a jövőbeli kérelmezőt, hogy az engedélyre vonatkozó kérelem benyújtását megelőzően azonosítsa az érintett nyilvánosság körét és kezdjen megbeszéléseket, valamint nyújtson tájékoztatást kérelmének célját illetően.

(6) Valamennyi Fél előírja az illetékes hatóságoknak, hogy az érintett nyilvánosságnak biztosítsák a jelen cikkben szabályozott környezeti döntéshozatalban való részvételéhez szükséges összes releváns, a közösségi részvétel idején rendelkezésre álló információba való betekintés lehetőségét, külön kérelemre, amennyiben a nemzeti jog így írja elő, ingyen és azonnal, amint az adott információ rendelkezésre áll. Ez a rendelkezés nem zárja ki a Felek jogát ahhoz, hogy a 4. cikk (3) és (4) bekezdései alapján bizonyos információk kiadását megtagadják. A releváns környezeti információ a 4. cikk rendelkezéseinek csorbítása nélkül tartalmazza legalább:

a) a javasolt tevékenység helyének, fizikai és technikai jellemzőinek leírását, ideértve a várható kibocsátásokra és visszamaradó anyagokra vonatkozó becslést is;

b) a tevékenység jelentős környezeti hatásainak leírását;

c) a hatások, köztük a kibocsátások megelőzésére és/vagy csökkentésére tervezett intézkedések leírását;

d) a fentiek közérthető összefoglalását;

e) a kérelmező által megvizsgált főbb alternatívák körvonalazását;

f) azokat a főbb jelentéseket és állásfoglalásokat, amelyeket a nemzeti jogrendszer alapján az ügydöntő hatósághoz eljuttatnak, abban az időben, amikor az érintett nyilvánosságot a fenti (2) bekezdés alapján értesíteni kell.

(7) A nyilvánosság részvételére vonatkozó eljárások lehetővé kell tegyék a nyilvánosság számára, hogy írásban, vagy amikor szükségesnek látszik, közmeghallgatás formájában előterjesszék megjegyzéseiket, információikat, elemzéseiket vagy véleményüket, melyeket a javasolt tevékenységgel kapcsolatosan fontosnak tartanak.

(8) Valamennyi Fél kellő mértékben figyelembe veszi a nyilvánosság részvételének eredményeit a döntés meghozatala során.

(9) Valamennyi Fél biztosítja a hatósági döntés meghozatala után a nyilvánosság megfelelő eljárások szerinti, haladéktalan tájékoztatását. Minden Fél a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi a döntés szövegét, valamint az alapját képező fő okokat és megfontolásokat.

(10) Valamennyi Fél biztosítja azt, hogy amikor a hatóság felülvizsgálja vagy időszerűsíti az (1) bekezdésben meghatározott tevékenységre vonatkozó működési feltételeket, az e cikk (2)–(9) bekezdéseiben foglalt rendelkezéseket, amennyiben szükségesnek látszanak, a szükséges változtatásokkal alkalmazza.”

8 Az Aarhusi Egyezmény „Hozzáférés az igazságszolgáltatáshoz [helyesen: Az igazságszolgáltatáshoz való jog]” című 9. cikkének (2)–(4) bekezdése kimondja:

„(2) Valamennyi Fél, nemzeti jogszabályainak keretein belül, biztosítja az érintett nyilvánosság azon tagjai számára, akik

a) kellő érdekeltséggel bírnak a döntésben [helyesen: kellő mértékben érdekeltek], vagy, alternatívan,

b) jogaik sérülését állítják, amennyiben a Fél közigazgatási eljárási törvénye ennek fennállását előfeltételként szabja [helyesen: jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben a Fél közigazgatási eljárásjoga ezt előfeltételként írja elő], a felülvizsgálati eljárás hozzáférhetőségét bíróság és/vagy más, a jogszabályok által kijelölt független és pártatlan testület előtt, hogy megtámadják bármely döntés, intézkedés vagy mulasztás anyagi vagy eljárási törvényességét, mely ütközik a 6. cikk rendelkezéseivel, és amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik, a jelen Egyezmény más releváns rendelkezéseivel, nem csorbítva a (3) bekezdés érvényét [helyesen: a bíróság és/vagy más, a jogszabályok által kijelölt független és pártatlan testület előtti, arra irányuló jogorvoslati eljáráshoz való jogot, hogy vitassák egyfelől – amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik – az Egyezmény 6. cikke rendelkezéseinek, másfelől – az alábbi (3) bekezdés sérelme nélkül – más releváns rendelkezéseinek hatálya alá tartozó határozatok, intézkedések vagy mulasztások anyagi vagy eljárási jogszerűségét].

A kellő érdek és a jogsérelem fogalmát a nemzeti jogszabályok követelményeivel, valamint azzal a céllal összhangban kell meghatározni, miszerint ezen Egyezmény hatálya alatt az érintett nyilvánosság kapjon széles körű hozzáférési lehetőséget az igazságszolgáltatáshoz [helyesen: miszerint az ezen Egyezmény hatálya alá tartozó ügyekben az érintett nyilvánosságot széles körben illesse meg az igazságszolgáltatáshoz való jog]. E célból a 2. cikk (5) bekezdésében írt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezet kellő érdekkel rendelkezőnek minősül a fenti a) albekezdés céljára [helyesen: a fenti a) pont értelmében vett kellő érdekkel rendelkezőnek minősül]. Ugyanezen szervezetek a fenti b) albekezdésben megfogalmazott jogokkal rendelkező szervezeteknek minősülnek [helyesen: E szervezet továbbá olyan szervezetnek minősül, amelynek jogai a fenti b) pont értelmében sérülhetnek].

Ezen bekezdés rendelkezései, ahol ezt a nemzeti szabályozás előírja, nem zárhatják ki azon követelményt, amely egy adminisztratív hatóság előtti felülvizsgálati eljárásnak az ügy jogi útra terelése előtti megindítására és lefolytatására vonatkozik [helyesen: E (2) bekezdés rendelkezései nem zárják ki a közigazgatási hatóság előtti előzetes jogorvoslati kérelem benyújtásának lehetőségét, illetve nem mentesítenek a belső jogban adott esetben előírt azon kötelezettség alól, hogy a bírósági eljárás megindítása előtt ki kell meríteni a közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket].

(3) A fenti (1) és (2) bekezdésben tárgyalt felülvizsgálati eljárások szabályainak csorbítása nélkül valamennyi Fél biztosítja, hogy a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogrendszerben lefektetett kritériumoknak, amennyiben vannak ilyenek, megfelelnek, a közigazgatási és bírói eljárásokhoz való hozzáférés biztosított legyen, hogy megtámadhassák magánszemélyek és hatóságok olyan lépéseit és mulasztásait, amelyek ellentmondanak a környezetre vonatkozó nemzeti jog rendelkezéseinek [helyesen: Ezenfelül a fenti (1) és (2) bekezdésben szereplő jogorvoslati eljárások sérelme nélkül valamennyi Fél biztosítja a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogban meghatározott kritériumoknak – amennyiben vannak ilyenek – megfelelnek, a magánszemélyek és hatóságok olyan intézkedései vagy mulasztásai megtámadására irányuló közigazgatási vagy bírósági eljáráshoz való jogot, amelyek sértik a környezetre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezéseket].

(4) Az (1) bekezdés kiegészítéseképpen és annak korlátozása nélkül, [helyesen: Ezenfelül az (1) bekezdés sérelme nélkül] az (1), (2), és (3) bekezdésben jelzett eljárások elégséges és hatékony jogorvoslást kell, hogy biztosítsanak, többek között, amennyiben szükséges, a vitatott tevékenység felfüggesztése árán, méltányos, időszerű és nem kizáró módon költséges eljárást követve. […]”

9 Az Aarhusi Egyezmény I. melléklete, amelynek címe „A 6. cikk (1) bekezdésének a) albekezdésében jelzett tevékenységek listája”, a 15. pontjának c) alpontjában említi a következőket: sertés intenzív tartására szolgáló berendezések, amelyek mérete meghaladja a 750 anyakoca-férőhelyet”.

A holland jog

10 Az Algemene wet bestuursrecht (a közigazgatási jogról szóló általános törvény; a továbbiakban: Awb) 1:2. cikke értelmében az „érintett felek” azok, akiknek „érdekét valamely határozat közvetlenül érinti”.

11 A Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht (a környezeti jog általános rendelkezéseiről szóló törvény, a továbbiakban: Wabo) 3.10. cikkéből az következik, hogy az Awb „egységes nyilvános előkészítési eljárásról” (a továbbiakban: előkészítési eljárás) szóló 3.4. cikkét kell alkalmazni a Wabo 2.1. cikke (1) bekezdésének a) és e) pontja szerinti építési, illetve létesítmény-átalakítási tevékenységekre vonatkozó környezetvédelmi engedélyek elfogadásához.

12 Ezen eljárás keretében a Wabo 3.12. cikke szerint bárki tehet észrevételeket a határozattervezetre vonatkozóan.

13 Az Awb 6:13. cikke értelmében csak a nyilvános előkészítési eljárásban észrevételt tevő érintett fél indíthat keresetet az ezen eljárás végén hozott határozattal szemben, kivéve ha e félnek nem róható fel megalapozottan, hogy ezen eljárásban nem vett részt. Ezenkívül csak azok a kifogások elfogadhatóak, amelyek a megtámadott határozat ugyanazon elemeire vonatkoznak, mint amelyeket az elfogadási eljárása során kifogásoltak.

14 Az Awb 8:1. cikke szerint a közigazgatási határozatokkal szemben csak az érintett felek indíthatnak keresetet közigazgatási bíróság előtt.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 2016. október 13-án a Sebava a Koningsbosch-ban (Hollandia) lévő sertésól kibővítésére és átalakítására vonatkozó engedély iránti kérelmet nyújtott be Echt-Susteren önkormányzatához 855 anyakoca befogadására alkalmas új ól felépítésének, a meglévő ólokban 484 kocasüldő 125 anyakocával való felváltásának és a sertések számára fedett karám megépítésének céljából.

16 Ez a kérelem előkészítési eljárás tárgyát képezte, amelynek keretében a hatáskörrel rendelkező hatóság az engedély iránti kérelem tárgyában határozattervezetet fogad el, amelyre vonatkozóan észrevételeket lehet tenni.

17 Ennek keretében Echt-Susteren önkormányzata úgy határozott, hogy nem kell környezeti hatásvizsgálati jelentést készíteni.

18 Ezt a határozatot, valamint a bejelentés egy példányát és az egyéb kapcsolódó dokumentumokat betekintésre hozzáférhetővé tették az önkormányzat épületében. Közleményt tettek közzé a *Staatscourant van het Koninkrijk der Nederlandenben* (a Holland Királyság hivatalos lapja), amelynek értelmében az említett határozatot a holland jog szerinti előkészítő határozatnak kell tekinteni, és azzal szemben ezért nem nyújtható be panasz, illetve nem indítható kereshet, kivéve, ha a határozat közvetlenül érinti az „érintett fél” érdekeit. Az engedély iránti kérelmet és az engedélyezésről szóló határozat tervezetét a *Gemeenteblad van Echt-Susterenben* (Echt-Susteren önkormányzat hivatalos lapja) is közzétették.

19 2017. szeptember 28-i határozatával Echt-Susteren önkormányzata megadta a kért környezetvédelmi engedélyt.

20 LB, a Stichting Varkens in Nood, a Stichting Dierenrecht és a Stichting Leefbaar Buitengebied a Rechtbank Limburgnál (limburgi bíróság, Hollandia) ezen engedély megsemmisítése iránti kérelmeket nyújtott be.

21 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy LB keresetét mint elfogadhatatlant el kellene utasítani, mert LB nem teljesíti a holland közigazgatási jog értelmében vett „érintett félnek” való minősüléshez szükséges feltételeket, mivel messze, mintegy 20 km-re lakik az alapügyben szóban forgó létesítménytől, ezért a tervezett változtatások nem járnak rá nézve környezeti hatásokkal. A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy LB állatorvosi hivatása nem elegendő ahhoz, hogy a személyes érdekét el lehessen ismerni, és hogy a felhozott többi tevékenységére és tisztségére elkésetten, a keresetindítási határidő lejártát követően hivatkozott.

22 A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy LB keresetét az alapján is el lehetne mint elfogadhatatlant utasítani, hogy a felperes az előkészítési eljárás során nem tett észrevételt az említett projekttel szemben.

23 LB azt állítja, hogy esetében el kell ismerni a holland jog értelmében vett „érintett fél” minőséget, és hogy az előkészítési eljárás során elkövetett szabálytalanságok miatt nem róható fel neki megalapozottan az, hogy nem tett észrevételt ezen eljárás során. Ilyen szabálytalanság például az, hogy nem említették, hogy a projekt sertésól kibővítésére vonatkozik, és hogy csak az „érintett feleket” hívták fel az észrevételek megtételére.

24 Ezzel kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság szerint az a kérdés merül fel, hogy összeegyeztethető-e az Aarhusi Egyezménnyel az, hogy az igazságszolgáltatáshoz való jog a nemzeti jog értelmében vett „érintett felekre” van korlátozva.

25 E bíróság különösen azt a kérdést veti fel, hogy ezen egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azt írja elő, hogy az olyan személyek, mint LB, akik nem minősülnek a nemzeti jog értelmében vett „érintett feleknek” és az Aarhusi Egyezmény szerinti „érintett nyilvánosság” részét sem képezik, a „nyilvánosság” ezen egyezmény szerinti tagjaiként mindazonáltal jogorvoslattal élhetnek azon jogaik esetleges megsértése miatt, amelyeket ezen egyezmény 6. cikkének (3), (7)–(9) bekezdése ruház rájuk, amely utóbbiak „nyilvánosságról”, nem pedig „érintett nyilvánosságról” rendelkeznek.

26 Az alapeljárás környezetvédelmi egyesület felpereseit illetően a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy ezen egyesületek a nemzeti jog értelmében vett „érintett felek”, mivel alapító okiratban meghatározott céljuk az állatjóllét és az állatvédelem, és megfelelően alátámasztották, hogy ténylegesen is e cél keretében végzik tevékenységüket.

27 E bíróság ennek ellenére úgy véli, hogy ezen egyesületek keresetét mint elfogadhatatlant el kell utasítani, mert az előkészítési eljárásban nem vettek részt.

28 Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság szerint felmerül a kérdés, hogy ezen elfogadhatósági feltétel tiszteletben tartja-e az uniós jogot, és különösen az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését.

29 E bíróság szerint az a kérdés is felmerül, hogy megfelel-e ezen rendelkezésnek az a holland jogi szabály, amelynek értelmében elfogadhatatlanok azok a kifogások, amelyek a határozattervezetnek nem az előkészítési eljárás során vitatott elemeire vonatkoznak.

30 E körülmények között határozott úgy a Rechtbank Limburg (limburgi bíróság), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, és különösen az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését, hogy azzal ellentétes, ha a nyilvánosság (public) (bárki) tekintetében teljes mértékben kizárják az igazságszolgáltatáshoz való jogot, amennyiben e nyilvánosság esetében nem az érintett nyilvánosságról (public concerned) (érintett felek) van szó?

Az 1. kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, és különösen az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését, hogy abból az következik, hogy a nyilvánosság (public) (bárki) számára biztosítani kell az igazságszolgáltatáshoz való jogot az e nyilvánosság tekintetében az említett egyezmény 6. cikkében rögzített eljárási követelmények és részvételi jogok állítólagos megsértése esetén?

Jelentőséggel bír-e ennek körében, hogy az érintett nyilvánosság (public concerned) (érintett felek) e tekintetben rendelkezik igazságszolgáltatáshoz való joggal, és emellett anyagi jogi jogalapokra is hivatkozhat a bíróság előtt?

3) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, és különösen az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését, hogy azzal ellentétes, ha az érintett nyilvánosság (public concerned) (érintett felek) tekintetében az említett egyezmény 6. cikke szerinti részvételi jogok gyakorlásától teszik függővé az igazságszolgáltatáshoz való jogot?

A 3. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

4) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, és különösen az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezés, amely az érintett nyilvánosság (public concerned) (érintett felek) tekintetében kizárja a valamely határozattal szembeni igazságszolgáltatáshoz való jogot, ha e nyilvánosságnak megalapozottan felróható, hogy nem terjesztett elő kifogásokat a határozattervezettel (illetve annak egyes részeivel) szemben?

A 4. kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

5) Teljes mértékben a nemzeti bíróság feladata-e, hogy az egyedi ügy körülményei alapján eldöntse, hogy mit jelent a »megalapozottan felróható« kifejezés, vagy a nemzeti bíróság köteles ezzel kapcsolatban bizonyos uniós jogi garanciákat tiszteletben tartani?

6) Mennyiben adandó eltérő válasz a 3., 4. és 5. kérdésre, ha a nyilvánosságról (public) (bárki) van szó, amennyiben e nyilvánosság nem jelenti egyben az érintett nyilvánosságot (public concerned) (érintett felek) is?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

31 Együttesen vizsgálandó első és második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy az uniós joggal, és különösen az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdésével ellentétes-e, ha az ezen egyezmény 2. cikkének (4) bekezdése szerinti „nyilvánosság” tagjai nem rendelkeznek ebbéli minőségükben az igazságszolgáltatáshoz való joggal egy olyan határozat vitatása érdekében, amely ezen egyezmény 6. cikkének hatálya alá tartozik.

32 Előzetesen fontos megállapítani, hogy az alapügyben szóban forgó projekt az Aarhusi Egyezmény hatálya alá tartozik.

33 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben helyesen hivatkozik ezen egyezmény 6. cikke (1) bekezdésének az egyezmény I. mellékletének 15. pontjával összefüggésben értelmezett a) pontjára, amely azon engedélyezési eljárások tárgyaként említi a sertés intenzív tartására szolgáló olyan létesítményeket, amelyek mérete meghaladja a 750 anyakoca-férőhelyet, amelyekben az „érintett nyilvánosság” részt vehet.

34 Az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése értelmében valamennyi fél, nemzeti jogszabályainak keretein belül, valamint azzal a céllal összhangban, miszerint az „érintett nyilvánosságot” széles körben illesse meg az igazságszolgáltatáshoz való jog, biztosítja az érintett nyilvánosság azon tagjai számára, akik kellő mértékben érdekeltek, vagy, alternatívan jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben a nemzeti jog ezt előfeltételként írja elő, a bíróság és/vagy más, független és pártatlan testület előtti, arra irányuló jogorvoslati eljáráshoz való jogot, hogy vitassák egyfelől – amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik – ezen egyezmény 6. cikke rendelkezéseinek, másfelől más releváns rendelkezéseinek hatálya alá tartozó határozatok jogszerűségét.

35 A Bíróság előtti eljárás írásbeli szakaszában résztvevők helyesen jegyezték meg, az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése csak az „érintett nyilvánosságra” utal, amelyet ezen egyezmény 2. cikkének (5) bekezdése úgy határoz meg, mint a nyilvánosság azon része, amelyet a környezeti döntéshozatal befolyásol, vagy valószínűleg befolyásol, vagy ahhoz érdeke fűződik. Ez utóbbi rendelkezés pontosítja, hogy jelen meghatározásban a környezet védelmét elősegítő és a nemzeti jogban foglalt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezeteket érdekelt szervezeteknek kell tekinteni.

36 Az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (2 bekezdésének tehát nem célja az ezen egyezmény 6. cikkének hatálya alá tartozó, a nyilvánosság döntéshozatalban történő részvételének a tárgyát képező projektekkel kapcsolatos döntésekkel és egyéb jogi aktusokkal szembeni keresetindítási jog biztosítása általában a nyilvánosság számára, hanem arra irányul, hogy e jogot csak az „érintett nyilvánosság” bizonyos feltételeknek megfelelő tagjai számára biztosítsa.

37 Ezt az értelmezést megerősíti az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének a szerkezete is, mivel e cikk (3) bekezdése korlátozza az általános értelemben vett „nyilvánosság” tagjai esetében az igazságszolgáltatáshoz való jogot, így tükrözi az ezen egyezményben foglalt szabályozást, amely kifejezetten különbséget tesz általában a „nyilvánosság” és a valamely jogi aktussal vagy tevékenységgel „érintett nyilvánosság” között.

38 Az érintett nyilvánosság tagjai így különös eljárási jogokkal rendelkeznek, és főszabály szerint csak őket vonják be a döntéshozatalba, mivel ők tartoznak a személyek azon körébe, amelyet a tagállamoknak kell észszerűen, és azon célkitűzésnek megfelelően meghatározni, hogy a nyilvánosságot széles körben illesse meg az igazságszolgáltatáshoz való jog, akikre a tervezett jogi aktus vagy tevékenység hatást gyakorol vagy gyakorolhat.

39 Igaz, hogy az Aarhusi Egyezmény 6. cikke többször használja a „nyilvánosság” fogalmát. Azonban e cikk egészének olvasatából az tűnik ki, hogy e cikk csak az „érintett nyilvánosságra” vonatkozik, azaz csak arra, amelyiknek a döntéshozatalban történő részvételére szükség van.

40 Noha ezen egyezmény 6. cikke (2) bekezdése d) pontjának ii. és iv. alpontjában foglalt előírások kifejezetten a „nyilvánosságnak” szóló információkra utalnak, e 6. cikk (2) bekezdésének első albekezdéséből kifejezetten az következik, hogy az abban szereplő, tájékoztatáshoz való jog csak az „érintett nyilvánosságnak” biztosított.

41 Az Aarhusi Egyezmény 6. cikkének (3) bekezdése azon kívül, hogy észszerű időkeretek biztosítását írja elő a nyilvánosság tájékoztatására ezen egyezmény 6. cikkének (2) bekezdésével összhangban és e nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő hatékony részvételére és az erre való felkészülésre, azt is megerősíti, hogy a nyilvánosság részvételére vonatkozó eljárások különböző fázisai csak az érintett nyilvánosságra vonatkoznak.

42 Egyébiránt bár az említett egyezmény 6. cikkének (4) és (7) bekezdése szintén „nyilvánosságot” említ, e rendelkezések egyetlen célja a részvételi eljárás konkrét feltételeinek a meghatározása, azaz hogy mikor kell ezt az eljárást megszervezni, és hogy e részvételnek mi a pontos formája, nem pedig a fenti eljárásokban részt vevő nyilvánosság joga terjedelmének a meghatározása.

43 Ezt az elemzést alátámasztja az a tény is, hogy a döntéshozatalban történő részvételhez való jog nem lehet hatékony, ha az érintett nem rendelkezik a tervezetről és a várható eljárásról való tájékoztatáshoz való joggal, valamint az információkat tartalmazó dokumentumokhoz való hozzáféréshez való joggal, amelyeket az Aarhusi Egyezmény 6. cikkének (2) és (6) bekezdése viszont kifejezetten csak az „érintett nyilvánosság” tagjainak biztosít.

44 Egyébiránt meg kell állapítani, hogy az Aarhusi Egyezmény 6. cikkének a jelen ítélet 39. pontjában foglalttól eltérő olvasata – az igazságszolgáltatáshoz való jognak az e cikkre alapított jogokra való hivatkozás érdekében a „nyilvánosság” egészére való szükségszerű kiterjesztése miatt – azt eredményezné, hogy megfosztaná hatékony érvényesülésétől a bírósághoz fordulásra vonatkozó, ezen egyezmény 9. cikkének (2), illetve (3) bekezdésében foglalt szabályok közötti különbségtételt.

45 E megfontolások összességére figyelemmel meg kell állapítani, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (2) bekezdésének pontosan az a célja, hogy az ezen egyezmény 6. cikkének hatálya alá tartozó jogi aktusok és határozatok vitatása érdekében a bírósághoz fordulás jogát csak a bizonyos feltételeknek megfelelő „érintett nyilvánosság” számára biztosítsa.

46 A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő ténybeli vizsgálatokra is figyelemmel ebből az következik, hogy egy olyan személy, mint LB, aki nem tartozik az Aarhusi Egyezmény értelmében vett „érintett nyilvánosságba”, nem hivatkozhat ezen egyezmény 9. cikke (2) bekezdésének amiatti megsértésére, hogy az alapügyben nem fordulhat bírósághoz.

47 Egy ilyen személy igazságszolgáltatáshoz való jogát más szabályoknak kellene alárendelni, ha a tagállam joga a döntéshozatalban történő részvételhez való szélesebb körű jogot biztosít a nyilvánosság számára, különösen a tervezetről való megfelelő, időszerű és hatékony tájékoztatáshoz való jogot, amint azt az Aarhusi Egyezmény 3. cikkének (5) bekezdése lehetővé teszi, amelynek értelmében ezen egyezmény felei nemzeti jogukban olyan intézkedéseket foganatosítsanak, amelyek az ezen egyezményben foglaltaknál kedvezőbbek, mint például amelyek a nyilvánosságnak az ezen egyezmény 6. cikke szerinti döntéshozatalban való, szélesebb körű részvételét teszik lehetővé.

48 Ebben az esetben az ezen intézkedések alapján benyújtott bírósági jogorvoslatok az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdése alá tartoznak, amelynek értelmében e cikk (1) és (2) bekezdésében szereplő jogorvoslati eljárások sérelme nélkül valamennyi fél biztosítja a „nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogban meghatározott kritériumoknak – amennyiben vannak ilyenek – megfelelnek”, a magánszemélyek és hatóságok olyan intézkedései vagy mulasztásai megtámadására irányuló közigazgatási vagy bírósági eljáráshoz való jogot, amelyek sértik a környezetre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezéseket.

49 Az említett egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésében említett jogorvoslati kérelmek bizonyos „kritériumoknak” vethetők alá, amiből az következik, hogy a tagállamok, az e tekintetben számukra fenntartott mérlegelési jogkör keretében, eljárásjogi szabályokat határozhatnak meg azon feltételeket illetően, amelyeknek e jogorvoslati jogok gyakorlásához teljesülnie kell (lásd ebben az értelemben: 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélet, C-664/15, EU:C:2017:987, 86. pont).

50 Márpedig a Bíróság már megállapította, hogy az említett rendelkezésben említett jogorvoslati jogot tényleges érvényesülésétől fosztaná meg, ha ilyen kritériumok felállításával a „nyilvánosság tagjainak” bizonyos kategóriáitól meg lehet tagadni a keresetindítás jogát (lásd ebben az értelemben: 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélet, C-664/15, EU:C:2017:987, 46. és 48. pont; 2019. október 3-i Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland és társai ítélet, C-197/18, EU:C:2019:824, 34. pont).

51 Következésképpen az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésével ellentétes az, ha az annak értelmében vett „nyilvánosság” tagjai egyáltalán nem rendelkeznek igazságszolgáltatáshoz való joggal a döntéshozatalban történő részvételhez való szélesebb körű, olyan jogokra való hivatkozás érdekében, amelyeket valamely tagállam környezetvédelmi joga biztosít.

52 A fenti megfontolásokra tekintettel azt kell válaszolni az első és a második kérdésre, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha az ezen egyezmény 2. cikkének (4) bekezdése szerinti „nyilvánosság” tagjai nem rendelkeznek ebbéli minőségükben az igazságszolgáltatáshoz való joggal egy olyan határozat vitatása érdekében, amely ezen egyezmény 6. cikkének hatálya alá tartozik. Ugyanakkor az említett egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésével ellentétes az, ha e személyek nem rendelkeznek igazságszolgáltatáshoz való joggal a döntéshozatalban történő részvételhez való szélesebb körű, olyan jogokra való hivatkozás érdekében, amelyeket kizárólag valamely tagállam környezetvédelmi joga biztosít számukra.

A harmadik, a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdésről

53 Az alapjogvitákra, valamint az első és a második kérdésre adott válaszra tekintettel azt kell megállapítani, hogy a harmadik, a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdés az Aarhusi Egyezmény 2. cikkének (5) bekezdése szerinti és a 9. cikkének (2) bekezdésében szereplő „érintett nyilvánosság” részét képező nem kormányzati szervezetek jogorvoslati kérelmére, valamint az ezen egyezmény 2. cikkének (4) bekezdése szerinti és a 9. cikkének (3) bekezdésében szereplő „nyilvánosság” tagjának a jogorvoslati kérelmére vonatkozik.

54 Ezért úgy kell tekinteni, hogy a harmadik, a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) és (3) bekezdésével ellentétes-e, ha az „érintett nyilvánosság” részét képező nem kormányzati szervezetek ezen egyezmény 6. cikke alapján benyújtott bírósági jogorvoslatának, illetve a „nyilvánosság” e tagja valamely tagállam környezetvédelmi joga alapján benyújtott bírósági jogorvoslatának az elfogadhatósága a megtámadott határozat előkészítési eljárásában való részvételüktől függ, kivéve ha nem róható fel nekik megalapozottan, hogy abban nem vettek részt. E bíróság azt is meg szeretné tudni, hogy e rendelkezésekkel ellentétes-e, ha csak azok a kifogások elfogadhatóak, amelyek a megtámadott határozat ugyanazon elemeire vonatkoznak, mint amelyekre vonatkozóan a felperes ezen eljárás során észrevételeket tett.

55 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az Aarhusi Egyezmény értelmében vett „érintett nyilvánosság” tagjainak joguk kell, hogy legyen bírósági jogorvoslattal élni az ezen egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése szerinti jogi aktusokkal szemben, függetlenül attól a szereptől, amelyet a kérelem vizsgálatában játszhattak, és hogy ezen egyezmény felei ezért nem írhatják elő egy ilyen jogorvoslat elfogadhatatlanságát amiatt, hogy a felperes részt vett a megtámadott határozatra vonatkozó döntéshozatalban, és ennek keretében kifejthette álláspontját (lásd ebben az értelemben az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv [HL 1985. L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.] hasonló rendelkezései tekintetében: 2009. október 15-i Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening ítélet, C-263/08, EU:C:2009:631, 38. és 39. pont).

56 A környezetvédelmi ügyekkel összefüggő döntéshozatali eljárásokban való, az említett egyezményben szereplő feltételekkel történő részvétel különbözik a bírósági jogorvoslattól, és attól eltérő célja van, mivel az ez utóbbi iránti eljárást adott esetben a döntéshozatali eljárás eredményeként meghozott határozattal szemben is meg lehet indítani, így e részvétel nincs hatással a jogorvoslati eljárás megindításának feltételeire (lásd ebben az értelemben: 2009. október 15-i Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening ítélet, C-263/08, EU:C:2009:631, 38. pont).

57 Ezenkívül konkrétan a környezetvédelmi egyesületeket illetően fontos emlékeztetni arra, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (2) bekezdése második albekezdésének második és harmadik mondata szerint az ezen egyezmény 2. cikkének (5) bekezdésében írt követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket úgy kell tekinteni, mint amelyek vagy kellő mértékben érdekeltek, vagy jogsérelemmel érintett jog jogosultjai, annak függvényében, hogy a nemzeti jogalkotás az elfogadhatóság ezen egyik vagy másik feltételét választotta.

58 Végezetül meg kell állapítani, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdésében foglalt, annak biztosítására irányuló célkitűzést, hogy a nyilvánosságot „széles körben illesse meg az igazságszolgáltatáshoz való jog”, valamint e rendelkezés hatékony érvényesülésének tiszteletben tartását egy olyan szabályozás nem valósítja meg, amely valamely nem kormányzati szervezet jogorvoslatának elfogadhatóságát attól a szereptől teszi függővé, amelyet e szervezet a döntéshozatalban történő részvétel során játszhatott, noha e részvételnek a bírósági jogorvoslatétól eltérő célja van, és az, hogy egy ilyen szervezet miként értékel valamely tervezetet, ezenkívül változhat is a döntéshozatal eredményének függvényében (lásd ebben az értelemben: 2009. október 15-i Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening ítélet, C-263/08, EU:C:2009:631, 38., 39. és 48. pont).

59 A fentiekből az következik, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdésével ellentétes, ha az Aarhusi Egyezmény értelmében vett „érintett nyilvánosság” részét képező nem kormányzati szervezetek által ezen egyezmény alapján benyújtott bírósági jogorvoslat elfogadhatósága a megtámadott határozat elfogadásához vezető döntéshozatalban való részvételétől függ.

60 Az a körülmény, hogy e feltétel nem alkalmazandó az alapügyben szóban forgó nemzeti jog alapján, ha e szervezeteknek nem róható fel megalapozottan az, hogy nem vettek részt ezen eljárásban, nem igazolhat egy másik megoldást, amennyiben az előzetes részvétel feltételének a be nem tartása főszabály szerint elegendő ahhoz, hogy megakadályozza az említett szervezetek bírósági jogorvoslatának a megindítását.

61 Más lenne a megoldás viszont akkor, ha az említett jogorvoslatot a „nyilvánosság” tagja indítaná kizárólag valamely tagállam környezetvédelmi joga által biztosított, a döntéshozatalban történő szélesebb körű részvételhez való jogok alapján.

62 Ebben az esetben, amint az a jelen ítélet 48. pontjából következik, az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdését kell alkalmazni, amely rugalmasabban szabályozza ezen egyezmény feleinek mozgásterét.

63 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából tehát az következik, hogy e rendelkezéssel – az abban foglalt jogorvoslatok tekintetében – főszabály szerint nem ellentétes, ha elfogadhatóságuk attól a feltételtől függ, hogy a felperes kellő időben a közigazgatási eljárásban kifogást terjesztett elő, hiszen az ilyen szabály biztosíthatja, hogy gyorsabban beazonosíthatók legyenek a vitás kérdések, és adott esetben azok már a közigazgatási eljárás során megoldódjanak, aminek köszönhetően már nem is lenne szükség bírósági jogorvoslat igénybevételére (lásd ebben az értelemben: 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélet, C-664/15, EU:C:2017:987, 88–90. pont).

64 E körülményekre tekintettel a Bíróság úgy ítélte meg, hogy egy ilyen feltétel, annak ellenére, hogy mint a bírósági jogorvoslat előterjesztésének előfeltétele, az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 47. cikke értelmében vett, bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jog korlátozásának minősül, a Charta 52. cikke (1) bekezdésének megfelelően igazolható, ha azt törvény írja elő, ha tiszteletben tartja az említett jog lényeges tartalmát, ha az arányosság elvére figyelemmel elengedhetetlen, és ha valóban az Európai Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket, vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja (lásd ebben az értelemben: 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélet, C-664/15, EU:C:2017:987, 90. pont).

65 Márpedig a jelen ügyben attól a kérdéstől függetlenül, hogy alkalmazni kell-e a Charta 47. cikkét egy olyan bírósági jogorvoslatra, amely csak a nemzeti jog alapján biztosított, a döntéshozatalban történő szélesebb körű részvételhez való jogokra vonatkozik, a jelen ítélet előző pontjában foglalt feltételek mindenképpen teljesülnek.

66 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból ugyanis kitűnik, hogy a döntéshozatalban történő előzetes részvételre alapított jogorvoslat elfogadhatóságának feltétele a Charta 47. cikke értelmében vett, törvény által létrehozott feltétel. Továbbá ez a feltétel tiszteletben tartja az e cikkben kimondott hatékony bírói jogvédelemhez való alapvető jog lényeges tartalmát, mivel nem kérdőjelezi meg ezt a jogot mint ilyet, hanem e jog gyakorlásához csak egy további eljárási szakaszt ír elő (lásd ebben az értelemben: 2017. szeptember 27-i Puškár ítélet, C-73/16, EU:C:2017:725, 64. pont). E feltétel egyébiránt megfelel a jelen ítélet 63. pontjában felidézett általános érdekű célkitűzésnek, és nem tűnik úgy, hogy nyilvánvaló aránytalanság áll fenn e célkitűzés és a megtámadott határozat előkészítési eljárásában való részvételre vonatkozó kötelezettséggel okozott esetleges hátrányok között (lásd ebben az értelemben: 2017. szeptember 27-i Puškár ítélet, C-73/16, EU:C:2017:725, 66., 67. és 69. pont).

67 Ezenkívül az a körülmény, hogy e feltétel nem alkalmazandó, ha a felperesnek nem róható fel megalapozottan az, hogy nem vett részt a döntéshozatalban, jellegénél fogva tiszteletben tartja az arányosság követelményét, mivel az ügy körülményei tekintetében értékelendő.

68 Végezetül, nem szükséges azt meghatározni, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) és (3) bekezdésével ellentétes-e az, ha csak azok a kifogások támadhatók meg bíróság előtt, amelyek a megtámadott határozat ugyanazon elemeire vonatkoznak, mint amelyekre vonatkozóan a felperes ezen eljárás során észrevételeket tett, mivel az alapeljárás felperesei egyáltalán nem vettek részt az előkészítési eljárásban.

69 A fenti megfontolásokra tekintettel akként kell válaszolni a harmadik, a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdésre, hogy az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az ezen egyezmény 2. cikkének (5) bekezdése szerinti „érintett nyilvánosság” részét képező nem kormányzati szervezetek bírósági jogorvoslatának az elfogadhatósága e szervezeteknek a megtámadott határozat előkészítési eljárásában való részvételétől függ, még akkor is, ha e feltétel nem alkalmazandó akkor, ha nem róható fel nekik megalapozottan az, hogy nem vettek részt ezen eljárásban. Azonban az említett egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésével nem ellentétes az, ha az abban foglalt bírósági jogorvoslat elfogadhatósága a felperesnek a megtámadott határozat előkészítési eljárásában való részvételétől függ, kivéve ha az ügy körülményeire tekintettel nem róható fel neki megalapozottan az, hogy nem vett részt ezen eljárásban.

A költségekről

70 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban (Dánia), 1998. június 25-én aláírt, az Európai Közösség nevében a 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozattal jóváhagyott egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha az ezen egyezmény 2. cikkének (4) bekezdése szerinti „nyilvánosság” tagjai nem rendelkeznek ebbéli minőségükben az igazságszolgáltatáshoz való joggal egy olyan határozat vitatása érdekében,

amely ezen egyezmény 6. cikkének hatálya alá tartozik. Ugyanakkor az említett egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésével ellentétes az, ha e személyek nem rendelkeznek igazságszolgáltatáshoz való joggal a döntéshozatalban történő részvételhez való szélesebb körű, olyan jogokra való hivatkozás érdekében, amelyeket kizárólag valamely tagállam környezetvédelmi joga biztosít számukra.

2) **A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én aláírt, az Európai Közösség nevében a 2005/370 határozattal jóváhagyott egyezmény 9. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az ezen egyezmény 2. cikkének (5) bekezdése szerinti „érintett nyilvánosság” részét képező nem kormányzati szervezetek bírósági jogorvoslatának az elfogadhatósága e szervezeteknek a megtámadott határozat előkészítési eljárásában való részvételétől függ, még akkor is, ha e feltétel nem alkalmazandó akkor, ha nem róható fel nekik megalapozottan az, hogy nem vettek részt ezen eljárásban. Azonban az említett egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésével nem ellentétes az, ha az abban foglalt bírósági jogorvoslat elfogadhatósága a felperesnek a megtámadott határozat előkészítési eljárásában való részvételétől függ, kivéve ha az ügy körülményeire tekintettel nem róható fel neki megalapozottan az, hogy nem vett részt ezen eljárásban.**

Aláírások